

Mezinárodní pravomoc - Brusel I.

Mgr. Simona Trávníčková
14. 10. 2008

Mezinárodní pravomoc

Čech a Lucemburčan uzavřou smlouvu na prodej dvaceti ručně vyřezávaných sošek koně převalského. Lucemburčan zašle sošky, Čech v Mikulově po rozbalení krabice zjistí, že sedmi koníkům chybí ocasy. Čech namítá, že koníci jsou vadní a požaduje slevu z kupní ceny. Lucemburčan tvrdí, že vadný je Čech, protože chybějící ocas je u koně převalského přeci obvyklá závada.

- U kterého soudu může Čech Lucemburčana zažalovat?

Mezinárodní pravomoc

- Soudy kterého státu jsou příslušné rozhodovat konkrétní spor s mezinárodním prvkem?

Pojmosloví: pravomoc x příslušnost

- Tuzemské pojetí pravomoci
  - Oprávnění určitého orgánu rozhodovat o určitých věcech (§ 7 odst. 1 občanského soudního řádu)
- Tuzemské pojetí příslušnosti
  - Určení zcela konkrétního soudu (věcná, místní funkční)
- Mezinárodní pravomoc (příslušnost)
  - Pravomoc soudů jednoho státu ve vztahu k pravomoci soudů jiného státu

Prameny mezinárodního práva procesního

- Vnitrostátní
- Komunitární (nařízení)
- Mezinárodní (mezinárodní smlouvy)

Nařízení Brusel I.

nařízení Rady (ES) č. 44/2001, o soudní příslušnosti a uznání a výkonu soudních rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních

- nahrazuje Bruselskou úmluvu (1968)
- stojí vedle Luganské úmluvy II. (Island, Norsko, Švýcarsko a ES)
- do 30. 6. 2007 speciální vztah k Dánsku

Nařízení Brusel I.

- Jednotná norma pro všechny státy ES
- Řeší mezinárodní pravomoc soudů
- Nahrazuje do značné míry vnitrostátní přepisy
- Nutné vždy zkoumat působnost nařízení
  - Časová
  - Věcná
  - Místní

Působnost časová (čl. 66)

- platnost od 1. 3. 2002
- nově přijaté státy – od vstupu do EU
- pro ČR od 1. 5. 2004
- pro řízení zahájená po vstupu v platnost

- uznání a výkon – speciálně čl. 66 odst. 2

Příklad

- kupující Němec
- prodávající Maďar
- předmět smlouvy: tři sta dubových tyčí na stavbu indiánského tee-pee
- rok 1992
- žaloba podána v Budapešti

Jaký procesní předpis maďarský soudce použije?

Působnost věcná

- Pozitivní vymezení (čl. 1 odst. 1)
  - věci občanské, obchodní (autonomně - judikatura)
- Negativní vymezení (čl. 1 odst. 1 a 2)
  - nikoli daňové, celní, správní
  - osobní stav, způsobilost, majetkové vztahy mezi manžely, dědění
  - konkurz a vyrovnání
  - sociální zabezpečení
  - rozhodčí řízení

Příklad

- Obecní úřad Strání uzavřel smlouvu s
- Smejčíme, s. r. o., sídlo v Moravském Lieskovom (Slovensko)
- úklid chodeb obecního úřadu
- rok 2006

Použije slovenský soudce nařízení Brusel I.?

Působnost místní

- žalovaný má bydliště (domicil) na území členského státu
- výjimka – výlučná příslušnost daná nařízením
- nerozhoduje
  - státní příslušnost žalovaného,
  - bydliště žalobce ani
  - státní příslušnost žalobce

Příklad

- žaluje Čech
- žalovaný Bělorus bydlící ve Francii
- dodávka 300 sad smaltovaného nádobí
- rok 2007
- žaloba podána ve Francii

Použije se Brusel I.?

Příklad

- žalobce Španěl
- žalovaný Nor
- rok 1997
- dodávka třiceti pětikilových nádob vypeckovaných oliv
- žaloba podána Oslo

Jaký procesní předpis soudce použije?

Brusel I. a ZMPS

- Za jakých podmínek použije český soudce český vnitrostátní předpis regulující mezinárodní pravomoc - zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním?

Jednotlivé pravomoci v Bruselu I.

- pravomoc obecná (čl. 2)
- pravomoc alternativní I. (čl. 5)
- pravomoc alternativní II. (čl. 6-7)
- pravomoc speciální (čl. 8-21)
- pravomoc výlučná založená nařízením (čl. 22)
- pravomoc výlučná založená dohodou stran (čl. 23)
- pravomoc založená podřízením se zahájenému řízení (čl. 24)

Pravomoc základní (čl. 2)

- dle domicilu žalovaného
- fyzické osoby
  - bydliště (čl. 59)
- právnické osoby
  - sídlo
  - ústředí
  - hlavní provozovna

Pravomoc alternativní I. (čl. 5)

- alternativa „věcná“
- místo plnění
  - kam mělo být zboží dodáno
  - místo poskytnutí služeb
- výživné – bydliště oprávněné osoby
- delikty – místo, kde došlo ke škodné události
- adhezní řízení
- pobočky, provozovny
- ...

Pravomoc alternativní II. (čl. 6-7)

- alternativa „procesní“
- více žalovaných společně
- vzájemná žaloba
- ...

Pravomoc speciální (čl. 8-21)

- k ochraně slabší strany
- možnost žalovat v místě žalobce
- omezení prorogace
  - po vzniku sporu
  - ve prospěch slabší strany
  - domicil ve stejném státě, tak pouze tam

Pravomoc speciální (čl. 8-21)

- pojišťovací spory
- spotřebitelské smlouvy
- individuální pracovní smlouvy

Výlučná pravomoc (čl. 22)

- nemovitost – kde leží
- společnosti – sídlo
- veřejné rejstříky – stát, který je vede
- patenty, ochranné známky... - místo požádání o zápis
- výkon rozhodnutí – kde je požádáno

Výlučná dohodou stran (čl. 23)

- tzv. prorogace
- nesmí odporovat výlučné a speciální pravomoci dle nařízení
- jedna ze stran domicil na území EU
- forma písemná i ústní

- strany bez domicilu na území EU

Prorogace

- Písemně - prorogační doložka
  - Všechny spory vyplývající z této smlouvy a s touto smlouvou související se budou řešit u věcně a místě příslušného soudu v České republice.

Podřízení se zahájenému řízení (čl. 24)

- pokud se žalovaný se dostaví k řízení
- nikoli proto, aby namítl nepříslušnost
- pokud není výlučný soud dle čl. 22

System pravomocí

výlučná pravomoc určená nařízením (čl. 22)

výlučná pravomoc dohodou stran* (čl. 23)

speciální pravomoc (čl. 8-21)

alternativní I. (čl. 5), alternativní II. (čl. 6-7), základní (čl. 2)

podřízení se zahájenému řízení (čl. 24)

Seminární práce

- Dánsko a Bruselská úmluva, nařízení Brusel I.
- Nařízení Brusel I. a zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním